

Τι εννοούμε με τον όρο ‘capabilities’¹;

Προς έναν ορισμό

Για την επίτευξη των δυνατοτήτων τους οι άνθρωποι χρειάζεται να μπορούν να παραμένουν υγιείς και να συμμετέχουν στη πολιτιστική, οικονομική, κοινωνική και πολιτική ζωή. Σε γενικότερο επίπεδο οφείλουν να είναι σε θέση να αναλαμβάνουν την ευθύνη για τις ζωές τους. Οφείλουν να μπορούν να σκέπτονται, να λαμβάνουν αποφάσεις και να δρουν, σύμφωνα με το αυτό που πιστεύουν ότι είναι σωστό. Όλες αυτές οι ικανότητες, οι ιδιότητες και τα γνωρίσματα περιγράφονται με τον όρο ανθρώπινες ‘δυνατότητες’.

Οι άνθρωποι (σε ατομικό επίπεδο και στις διαφορετικές ομάδες στις οποίες ανήκουν) διαφέρουν στην ικανότητά τους να εκπληρώνουν τη δυναμική τους. Αυτό οφείλεται σε διάφορους παράγοντες συγκεκριμένου πλαισίου. Για παράδειγμα, η πρόσβαση σε καθαρό νερό και φαγητό μπορεί να αποτελέσει έναν καθοριστικό παράγοντα της σημερινής και μελλοντικής δυνατότητας και ευημερίας του ανθρώπου. Η πρόσβαση στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση μπορεί να καθορίσει τα επίπεδα γραμματισμού, τα οποία με τη σειρά τους δύνανται να έχουν ένα δραματικό αντίκτυπο στην υγεία, στην ικανότητα της μάθησης νέων γεωργικών πρακτικών και ούτω καθεξής.

Η υπόθεση που χαρακτηρίζει το συγκεκριμένο ερευνητικό έργο είναι ότι η πρόσβαση σε εξειδικευμένη γνώση στο σχολείο μπορεί να επηρεάσει με τη σειρά της τις ανθρώπινες δυνατότητες. Η γνώση που πηγάζει από εξειδικευμένες κοινότητες επιτρέπει στους νέους ανθρώπους να «σκέπτονται αυτό που οι υπόλοιποι δεν έχουν ακόμα σκεφτεί».

Οι ερωτήσεις που μπορούν να οδηγήσουν την έρευνά μας είναι:

- 1) είναι εφικτό να εκφράσουμε τους τρόπους με τους οποίους το μάθημα της Γεωγραφίας μπορεί να συνεισφέρει στην ανάπτυξη των ανθρώπινων δυνατοτήτων;
- 2) Ποιες είναι οι συνέπειες για τους νέους ανθρώπους, σε σχέση με τις μελλοντικές τους δυνατότητες και την μελλοντική τους ευημερία, εάν δεν έχουν πρόσβαση στην διδασκαλία της Γεωγραφίας;

¹ Η προσέγγιση των δυνατοτήτων (capabilities) για την ανάπτυξη του ανθρώπου και των οικονομικών της ευημερίας αναπτύχθηκε από την Amartya Sen. Αναπτύχθηκε περαιτέρω από την Martha Nussbaum και ακολούθησε από πολλούς άλλους.